

Zondag 30 juli - C-kamp

Inleiding

Studie deze week gaat over het jaarthema

Staat in de brief aan de Filipenzen, die we bijna helemaal gaan behandelen vandeweek. We gaan een aantal belangrijke lijnen in de brief volgen, die allemaal samen komen in het gedeelte van het jaarthema.

Maar hoe de gemeente daar in Filippi gesticht is, dat is ook een mooi verhaal, dat te vinden is in Handelingen 16. En dat verhaal gaan we vandaag bekijken. In dat verhaal vinden we Paulus. Als jonge ijverige farizeeër had hij zo'n hekel aan die joodse mensen die ineens allemaal in die Jezus geloofden, dat hij ze overal achterna zat, gevangennam en ermee instemde als ze ter dood gebracht zouden worden. Maar als hij dit ook in Damascus wil doen, ontmoet hij die Jezus, die is gestorven en opgestaan, en er klikt iets in hem. Het goede nieuws dat hij gaat begrijpen is zo belangrijk, zo levensveranderend, dat hij alles opgeeft. Hij laat zijn familie achter, zijn omgeving, vrienden, zijn opleiding, zijn veelbelovende carrière. Hij laat alles achter, en gaat doen waarvoor Jezus hem riep, om dit goede nieuws overal te verkondigen. In zijn leven stond Jezus nu centraal.

Ze hadden zo al eens een reis door Cyprus en het zuiden van wat nu Turkije is gemaakt, en in een aantal steden hadden ze mensen dit goede nieuws verteld en gemeentes gesticht. En na een tijd wilde hij graag teruggaan, langs die gemeentes, en kijken hoe het met ze ging. Je kon in die tijd niet zo makkelijk even videobellen, zelfs niet mailen, een bericht sturen duurde weken, en net zo lang om een antwoord terug te sturen.

Toen hij die steden weer langsgeweest was, wilde hij verder door wat nu Turkije is reizen, maar op de een of andere manier lukte dat niet. Er staat in de Bijbel: de geest stond het hun niet toe. Ik vraag me af hoe dat moet zijn geweest. Hadden ze een stem gehoord, die zei dat het niet kon? Of was het veel meer zoals wij ook zouden kunnen hebben, dat het gewoon niet lukt, doordat er van alles misgaat? Door het weer, door gevaar en dat soort dingen? In ieder geval, ze wisten niet wat ze nu moesten doen. Daar zaten ze. Paulus, Silas en Timoteüs.

Maar op een nacht kreeg Paulus een droom van God, een visioen. In die droom was een man uit Macedonië, wat nu het noorden van Griekenland is, en die man riep Paulus om hulp. Eindelijk, na lang wachten, kregen ze te horen waar ze heen moesten gaan. Naar Macedonië! En dus gingen ze zo snel ze konden met een schip naar de overkant, naar Griekenland. En ook Lukas ging mee. Een slimme jongen, een dokter, die ook het evangelie van Lukas en het boek Handelingen geschreven heeft. Dat weten we omdat het verhaal hier ineens overgaat van "zij" naar "wij". En ze kwamen aan in een havenstad, Neapolis, en zetten daar voor het eerst voet aan het Europese vasteland. En vanuit Neapolis gingen ze naar de grote stad die daar in de buurt lag, Filippi.

Verassing

Dus, daar zijn we, aangekomen in de stad waar de brief met ons jaarthema aan geschreven is. Een stad waar ze nog niet eerder geweest waren, en waar ook nog geen gelovigen waren. Hier zouden ze het goede nieuws gaan vertellen. En ze waren midden in de week aangekomen in de stad. En Paulus had de gewoonte dat als hij ergens aankwam, hij de boodschap altijd eerst aan de joodse gemeenschap die er in de stad was zou verkondigen, op de sabbat, als ze bij elkaar zouden komen. Maar ja, dat duurde nog enkele dagen, dus ze brachten die tijd in de stad door. Wat ze deden in die tijd, dat staat er niet, maar waarschijnlijk liepen ze rond door de stad, en keken wat er allemaal was. Dat heb ik ook gedaan, twee jaar geleden, toen we een reis door Griekenland maakten. (foto's) Misschien dat hij het op de markt al aan een paar mensen vertelde, dat zou kunnen, maar we lezen er niets over. Het moet een rare boodschap geweest zijn voor Romeinen, een Joodse man, die gekruisigd was als een crimineel, die is opgestaan, en zo de wereld gered heeft en nu de opgestane Heer is. En meer nog, dat de goden die ze kenden verkeerde goden waren, en ze alleen de God van Israël zouden aanbidden. Tja, hoe leg je het evangelie uit aan een Romein, die de verhalen van Israel misschien niet kende? Daar mag je alvast over nadenken, die vraag komt van de week nog een keer terug.

Als het eenmaal zaterdag is geworden, de sabbat, dan gaat Paulus op zoek naar de plek waar de joodse mensen samen met de niet-joodse die ook God vereerden zouden samenkomen. We lezen dat dit niet in de stad zelf was, daar was blijkbaar geen synagoge, maar bij een rivier. Dat

moet de Gangites geweest zijn naast Filippi, of anders een stroompje dat ten westen van de stad liep. Daar kwamen ze samen om te bidden. Misschien dat daar een synagoge stond, want ook een synagoge werd wel eens aangeduid als een "plek om te bidden". Of dat hier ook was, dat weten we niet goed, omdat we lezen dat Paulus de vrouwen toesprak die daar samengekomen waren. Als het echt een synagoge was geweest, dan zouden er zeker ook mannen geweest moeten zijn. Dat kan natuurlijk nog altijd, maar dan zijn ze niet genoemd.

Maar hier gaat Paulus zijn verhaal doen. Hij vertelt ze het goede nieuws over Jezus, die boodschap die zijn leven zo veranderd had. En we lezen over een vrouw die daar was, Lydia, een purperverkoopster uit Tyatira. Purper was een hele dure kleurstof, die gewonnen werd uit bepaalde schelpdieren. En Lydia was waarschijnlijk ook een rijke vrouw. Maar God opende haar hart voor de woorden van Paulus. Ze hoorde het goede nieuws, en het kwam in haar hart. Met vreugde geloofde ze het, en ze deed wat toen gebruikelijk was als je tot geloof kwam: ze liet zich, met haar huisgenoten, dopen in water. En daarna nodigde ze Paulus en de anderen uit om bij haar thuis te blijven, zo lang als ze in Filippi zouden verblijven. Dan moet ze wel een wat groter huis gehad hebben. Misschien twijfelde Silas nog even, want ja, ze was een niet-joodse vrouw, en joden hadden altijd gehoord dat ze niet met hen moesten eten, maar Lydia drong er zo op aan.

Ook hier dus, in Filippi, waren er mensen die net als Paulus door dit goede bericht geraakt werden, en het met vreugde ontvingen. Dat lees je vaker. Het is een boodschap waar mensen enthousiast van werden. Maar direct hierna zien we gebeuren wat eigenlijk steeds gebeurt. Als het evangelie ergens voet aan de grond lijkt te krijgen, gaan de duistere krachten, die eerst de baas waren in die plek, zich roeren, zich verzetten. We lezen dan ook gelijk er achter aan, dat als Paulus een andere keer naar de gebedsplaats terug wil gaan, dat ze achtervolgd worden door een meisje die bezeten was door een geest die kon waarzeggen. Ze kon de toekomst voorspellen. En zoals we ook vaker lezen dat de geesten in bezeten mensen Jezus naschreeuwden, dat ze wisten wie hij was, zo gebeurde dat ook hier. Het meisje begint te schreeuwen: **'Deze mensen zijn dienaren van de allerhoogste God en verkondigen u hoe u gered kunt worden!'**

Je zou zeggen, mooi, ze maakt reclame voor ze, maar Paulus was er niet perse blij mee. Kijk, een Romein die dit zou horen, dacht niet gelijk aan de God van Israël, zij noemden Zeus ook de allerhoogste God. En als ze door kregen dat het om de joodse God ging, dan was het dus een boodschap die raar was. Die in ging tegen de Romeinse manier van leven. En als Paulus ze niet wat meer vertelde en hun hart geopend werd, zou dat eerder voor problemen zorgen. Zeker als de stad in rep en roer zou komen, dan konden ze in de gevangenis gegooid worden. Dus, ze probeerden het te negeren. Maar, er staat bij: ze schreeuwde aan een stuk door. Kan je je daar iets bij voorstellen. Het ongemak, het proberen er geen aandacht aan te besteden, en iemand die maar niet ophoudt om te schreeuwen, over jou. Onophoudelijk, en zelfs dagen lang.

(Disdag dilemma's) Ik zou helemaal gek worden, en ook Paulus trekt het op een gegeven moment niet meer, draait zich om, en zegt tegen de waarzeggende geest: **'Ik beveel je in de naam van Jezus Christus: verlaat haar!'** En het gebeurt nog ook. Die geest moet luisteren naar de naam van Jezus Christus. Bijzonder is dat, als je er over na denkt, dat een naam zo veel kracht en gezag kan hebben. Ook hier, Jezus staat centraal. En het meisje stopt met schreeuwen, maar stopt ook met waarzeggen. Dat kan ze niet meer, en haar eigenaren, die geld verdienen aan haar waarzeggerij, worden furieus. Hun bron van inkomsten is verdwenen! Ze grepen Paulus en Silas, sleurden ze mee, dwars door de stad heen, naar dat plein dat we eerder zagen. En ze klagen ze aan bij de stadsbestuurders met de woorden: **"Deze mensen brengen onze stad in rep en roer. Het zijn Joden, die een levenswijze verkondigen waarmee wij, als Romeinen, niet mogen instemmen en die we niet in praktijk mogen brengen."** En na de duistere geestelijke macht, en de duistere macht van het geld, komt hier de duistere politieke macht om de hoek kijken.

Het was namelijk verboden in het Romeinse rijk om een andere godsdienst te verkondigen dan de Romeinse. Vaak werd het wel getolereerd, maar als ze een Christen wilde pakken, was dit een makkelijke aanklacht die ze konden gebruiken. En ook Paulus en Silas worden de kleren van hun lijf gescheurd, en ze krijgen stokslagen. En dat kon er hard aan toe gaan, soms werd iemand geslagen tot de dood toe. En ook hier lezen we dat Paulus en Silas een groot aantal slagen kregen, en daarna werden ze opgesloten in de gevangenis. En er was een romeins soldaat, een gevangenvaarder, die de opdracht kreeg ze streng te bewaken. En hij bracht ze naar het binnenste van de gevangenis (foto) en sloot hun voeten in een voetenblok.

Hoe moeten zij zich gevoeld hebben? God wilde toch dat zij naar Filippi gingen? Dat zij hier het evangelie verkondigde? En nu zitten zij hier, gevangen, diep in het binnenste van een donkere vieze kerker, hun ruggen opengeslagen, hun voeten pijnlijk vastgeklemd. Geen uitzicht. Hoe lang zullen ze hier zitten? Zullen ze het overleven? Tja, hoe moet je dan reageren?

Hun reactie is absurd, onmenselijk bijna. Midden in de nacht schelden en klagen ze niet, zijn ze ook niet van vermoeidheid en ellende in elkaar gezakt, nee, ze zingen God lof. De andere gevangenen die probeerden te slapen worden gewekt door een geluid, en gaan luisteren. Horen ze het nu goed? Zingen ze? En ze zingen voor hun God! Ze zingen hun God, die hen hier gebracht heeft, lof en eer toe! Hoe komen ze aan zo'n rust, vrede en blijdschap in zulke zware omstandigheden?

En dan gebeurt er een wonder. Er vindt een aardbeving plaats, die de gevangenis doet schudden, en die stort niet in, nee, alle deuren sprongen open, en al hun boeien vielen af. De gevangenen schrikt ook wakker, en als hij merkt wat er gebeurd is slaat de schrik hem om het hart. Als gevangenen ontsnapten, dan werden de soldaten die ze hadden moeten bewaken vaak zwaar gestraft, als ze al niet gedood werden. Alle deuren open, dan zijn alle gevangenen ongetwijfeld ontsnapt! Dit wordt mijn einde. En hij besluit dat hij dan maar beter de eer aan zichzelf kan houden, en wil zich van het leven beroven. Precies op dat moment roept Paulus uit zijn cel: **"Doe uzelf niets aan, we zijn immers nog allemaal hier!"**

En dan valt het kwartje bij de gevangenenbewaarder. Dit waren de twee mannen die over de God van Israël, en de Gezalfde vertelden. Zij brachten dit nieuwe goede bericht, en als hun God hen zo bijstaat, hen zo vrij zet, dan is dit echt, dan klopt het wat ze zeggen. Er rest hem dan nog maar één vraag. Hij valt neer voor de voeten van Paulus en Silas, en zdegt: **"Heren, wat moet ik doen om gered te worden?"** En zij antwoordden: **"Geloof in de Heer Jezus en u zult gered worden, u en uw huisgenoten."** En hij haalde zijn huisgenoten erbij, midden in de nacht, en hij vertelde ze wat gebeurd was, en Paulus en Silas vertelden hun het goede bericht over Jezus, die gestorven en opgestaan is, en wat dat nu mag betekenen. En de gevangenenbewaarder nam Paulus en Silas mee, en waste hun opengeslagen ruggen schoon, en de wonden aan hun voeten, en hij en zijn huisgenoten werden gedoopt. Dat was normaal als je tot geloof kwam, dan liet je je in water dopen. En nog altijd midden in de nacht, nam hij Paulus en Silas mee naar zijn huis, en zette hun een maaltijd voor, en ze waren allemaal enorm verheugd dat ze nu in God geloofden.

Verbinding

Een prachtig verhaal zo, hoe Paulus naar Filippi wordt geleid, en hoe ze daar het goede nieuws vertellen, en er mensen tot geloof komen. Hun harten werden geopend, en ze verheugden zich over het goede nieuws. Dat is ook hoe we het noemen, goed nieuws. En het staat ook heel vaak in de brief die Paulus stuurt naar deze gemeente, dat ze zich altijd zouden verheugen. Ik weet niet hoe het met u zit, maar dat gaat bij mij niet altijd even makkelijk. Ik ben van mezelf erg verstandelijk, ik vind het mooi om me in theorieën te verdiepen en daar over na te denken, maar hoe vaak ben ik echt blij met het goede bericht? Hoe vaak raakt het me nog? En misschien hebben we dat sowieso in onze gemeente. We zijn altijd heel erg gericht geweest op kennis, op de juiste theorieën, we zijn altijd heel erg met het hoofd bezig geweest, en bleven liever weg bij gevoel, want dat kan je een verkeerde kant op sturen, of is te veel naar het vlees, op de aarde gericht. Maar het is een *goed bericht*, iets waar we ons over mogen verheugen. Doen we dat nog wel eens?

En we zagen in het verhaal dat zodra het evangelie voet aan de grond krijgt, er strijd komt. Duistere machten die om de hoek komen kijken, die hun macht niet willen afstaan. Dat zie je het hele boek handelingen terugkomen, keer op keer. Waar het evangelie verkondigd wordt, volgen lijden en verdrukking onlosmakelijk. En in onze huidige wereld spelen dezelfde duistere machten van toen nog even goed een rol. Op geestelijk gebied is er nog altijd veel verdeeldheid en verwarring, geld speelt misschien wel een nog veel grotere rol dan toen, en er is nog altijd veel onrecht. En dan vraag ik me wel eens af, als wij allemaal zo'n rustig, vredig leventje hebben, klopt dat dan wel? Zouden we niet meer strijd moeten hebben, als we écht radicaal gingen uitleven wat het evangelie betekent? Hebben we misschien het evangelie niet te veel een ding van het hoofd gemaakt, en zijn we vergeten dat er een bepaalde manier van leven bij hoort, die altijd tegenover

de wereld staat? Die altijd zal wringen, altijd weerstand zal oproepen? Schijnen we nog in het duister, of hebben we te veel de kleur van onze omgeving aangenomen?

En we zagen hoe tegennatuurlijk Paulus en Silas reageerden, toen ze zo diep in de ellende zaten. In de gevangenis, geen vooruitzicht, kapotgeslagen ruggen. Er was hun onrecht aangedaan, en God, die hun deze kant had opgeleid, leek het daarna allemaal om zeep te helpen. Ik vraag me af of ik zo zou kunnen reageren. Toen we onze rondreis in Griekenland maakten, hadden we een auto gehuurd. En dan heb je altijd de optie of je er een verzekering bij wilt tegen schade aan de auto. En we doen dat eigenlijk nooit, zo'n verzekering. De neiging om alles maar te willen verzekeren, alles maar dicht te timmeren, en het minder uit Gods hand te verwachten, dat trekt ons niet zo. Een keer iets verliezen hoort erbij, God geeft en hij neemt, het is niet alsof we recht hebben op de spullen die we hebben. Die gedachte zit er bij verzekeren wel sterk in, en dat staat ons wel eens tegen. Maar dat kan tot spannende situatie's leiden. (foto) Zo gingen we op de eerste dag naar dit schattige bergdorpje, ongeveer op de plek waar Paulus aan land kwam 2000 jaar geleden. (verhaal verder) Als ik toen al, om een auto, om een losse bumper van de auto, me zo druk kon maken, hoe zou ik reageren als ik in een nog zo veel ergere situatie als Paulus en Silas kom? Ik zou een hele hoop hulp van boven nodig hebben, om in die situatie rustig te blijven, en niet alleen dat, om dan juist God te loven en te eren. Zouden wij dat kunnen?

Verkondiging

Het was een goed bericht dat Paulus kwam brengen, en als het écht goed is, dan wordt je daar inderdaad blij van. Maar als je het, zoals de meesten van ons, al heel vaak gehoord hebt, dan is het contrast niet meer zo duidelijk als voor de Filippenzen. Zij zagen duidelijk hun oude leven zonder God, en hun nieuwe leven nu, nu ze deze boodschap mochten leren kennen. Voor ons is dat moeilijker. Maar het is niet alleen een vreugde over een stukje kennis, het is, zeker in de Filippenzenbrief, juist vreugde, door dat goede bericht, in alle omstandigheden. En hoe vaak je het ook gehoord hebt, we komen keer op keer in nieuwe situaties terecht waar we God nodig hebben, en als dan blijkt dat God nabij is, als dan blijkt dat daar onze kracht, ons leven ligt, dan wordt die bekende boodschap nieuw in elke situatie. En er is zoveel reden om ons te verheugen! We hebben alleen af en toe een reminder nodig. Vaak moeten we juist in een situatie weer even bedenken dat God er bij is, dat het goed is, bedenken wat het betekent dat we een nieuw leven hebben. Ja, dan kunnen we ons echt verblijden om die goede boodschap!

En het is denk ik een goede vraag om ons geregeld te stellen, of we niet te veel met de wereld meegaan. De kerk heeft een boodschap vol dynamiet, een revolutionaire andere manier van mens zijn, niet gebonden aan alle machten van de wereld, maar een leven uit liefde, een leven waarin we God echt weerspiegelen, en dat is een leven dat onherroepelijk weerstand oproept, maar het is het antwoord op zo veel problemen die er in de wereld zijn. Een antwoord op alle onzekerheid, op onrecht, op de zucht naar geld en de focus op prestatie. Wij hebben een andere manier van mens zijn leren kennen, waarin het gaat om écht mens te kunnen zijn, zoals God ons bedoeld heeft. Een leven waarin Jezus centraal staat. En daar mogen we keer op keer aan herinnerd worden.

Tegelijkertijd, we kennen wel degelijk strijd, misschien niet altijd met de wereld, maar juist in ons midden. We hebben zo'n boodschap van Gods liefde en genade leren kennen, en we worden op de proef gesteld, hebben moeite om dan ook zo met elkaar om te gaan. Ook dat hoort er bij. Maar simpel de naam van Jezus was genoeg om de duistere geestelijke macht te onderwerpen. En, daar zullen we van de week ook uitgebreid bij stilstaan, als we ook in ons midden Jezus écht centraal stellen, en niet onszelf, onze overtuiging of gelijk, of onze belangen voorop zetten, dan kunnen we deze strijd zonder meer aan.

En hoe moeilijk het voor te stellen is, als het echt zwaar wordt, dan geeft God het in je hart om er mee om te kunnen gaan. Ik weet nog zo goed de verhalen in ons midden, van André die op het podium vertelde dat juist door zijn ziekte hij God echt had ervaren, en rust kon vinden, en ook Wim heeft zo'n verhaal te vertellen. En er zijn zo veel verhalen. Gelovigen in landen waar ze zwaar vervolgd worden, die gemarteld worden, maar God blijven loven, en zo medegevangenen of hun martelaren tot zwijgen brengen, of zelf tot geloof laten komen. Gelovigen die met een geweer op hun hoofd de kracht vinden om vast te houden, of niets anders kunnen dan God loven, omdat God groter is dan al het gevaar dat je kan tegenkomen. We kunnen het ons misschien niet voorstellen, maar dat komt omdat we het ook niet uit onszelf hoeven te kunnen. God geeft die

rust en vrede. En het geheim, hoe dat werkt, hoe dat gebeurt, ook in ons dagelijks leven in alles wat we tegenkomen, wat misschien niet zo dramatisch en spectaculair is, dat zullen we ook deze week uitgebreid met elkaar bedenken. Maar ik kan alvast verklappen, de sleutel is: Jezus staat centraal.